

FÖRENINGEN FÖR KLINISK MIKROBIOLOGI

Årsberättelse för verksamhetsåret 2023-01-01 – 2024-05-20

Föreningens konstitution

Medlemsantalet för Föreningen för klinisk mikrobiologi (FKM) var vid verksamhetsårets (2023) början 298 och under året valdes 17 nya medlemmar in. Dessa var: Christer Larsson, Vigith Andrews, Hanna Rönström, Maria Andersson, Olle Björkqvist, Helena Lindgren, Natalie Stiglund, Hildur Franklin, Barbro Mäkitalo, Karin Westmo, Elin Bornefall, Mimmi Wänn, Fatimah Fazal, Petra Edqvist, Petter Lansgren Bernhardsen, Emma Lönn, Agnes Holmgren.

Medlemmar som inte har betalat medlemsavgiften de senaste fyra åren inaktiverades, men kan återaktiveras vid ny inbetalning.

Under 2023 utsågs Ingvar Eliasson till hedersmedlem i FKM, för förtjänstfullt arbete för föreningen, inte minst som mångårig webmaster för mikrobiologi.net.

Vid 2024 års början var medlemsantalet 309. Hittills i år har fyra nya medlemmar valts in i FKM: Ehsan Gadehri, Karin Lopatko Lindman, Hemrin Batti och Hanna Thorold Klinspo.

Just nu är vi 315 medlemmar.

Styrelsen har sedan årsmötet 2023 utgjorts av Tobias Allander (ordförare och sammankallande i IT-utskottet), Oskar Ekelund (vice ordförande, invald i styrelsen 2023), Sara Mernelius (vetenskaplig sekreterare och stipendieansvarig, invald i styrelsen 2023), Linn Persson Berg (kassör, invald i styrelsen 2023), Christina Larsson (medlemsansvarig), Rebecka Widerström (ST-representant, invald i styrelsen 2023), Gordana Bogdanovic (utbildningsansvarig och sammankallande utbildningsutskottet), Torgny Sunnerhagen (sekreterare och facklig sekreterare). Innan årsmötet var Åsa Gylfe vetenskaplig sekreterare, vice ordförande och stipendieansvarig, Erik Sturegård facklig sekreterare, Jon Edman Wallér kassör och Naieya Eriksson ST-representant.

Styrelsen har under 2023 haft sju protokollförda sammanträden (9 januari, 24 mars, 23 maj, 8 juni, 12 september, 11 oktober, 10 november). Från 1 januari 2024 fram till årsmötet (21 maj 2024) har styrelsen haft 3 protokollförda sammanträden (26 januari, 11 mars, 19 april). Samtliga protokoll finns tillgängliga på föreningens hemsida. Enligt gällande praxis har styrelsen fungerat som föreningens programråd.

Revisorer har varit Susann Skovbjerg och Gustaf Stukát von Feilitzen. Arne Kötz har varit revisorssuppleant.

Valberedningen har utgjorts av Lena Serrander, Martin Sundqvist och Annika Ljung (sammankallande).

Webmaster för mikrobiologi.net under 2023 har varit Ingvar Eliasson.

Relation till Svenska Läkaresällskapet

Sedan SLS medlemsreform trädde i kraft 2021 är FKM en sektion inom SLS. Föreningens status inom SLS har utvärderats av styrelsen under 2023 och styrelsen föreslår för årsmötet att FKM ska ansöka om att bli medlemsförening i SLS. Om årsmötet beslutar om det skickas en ansökan in tidigt 2025 för att FKM efter beslut i SLS fullmäktige 2025 kan bli medlemsförening 1 januari 2026.

Föreningen har varit representerad enligt följande:

Svenska Läkaresällskapets fullmäktige: Tobias Allander (ordinarie), Oskar Ekelund (suppleant).

UEMS (European Union of Medical Specialists): Elisabeth Freyhult FKM-representant i UEMS Section of Medical Microbiology.

ESCMID (European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases): FKM har en plats i ESCMID General Assembly.

ESCMID trainee association: Aleksandra Pettke

NSCMID (Nordic Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases): Annika Ljung

EQUALIS expertgrupp medicinsk mikrobiologi

EQUALIS Expertgrupp för terminologi och e-hälsa: Tobias Allander

APMIS: Kristian Riesbeck är svensk redaktör för APMIS.

Huvudredaktör för uppdateringen av rekommenderad metodik för klinisk mikrobiologi: Martin Sundqvist

Folkhälsomyndighetens samverkansgrupp för vårdhygien: Erik Senneby

Folkhälsomyndighetens referensgrupp för nationellt vaccinationsprogram: Mirja Hägg

Folkhälsomyndighetens samverkansgrupp för STRAMA-arbete: Anna Åkerlund

SmiNets samarbetsgrupp: Jonas Swanberg, Margareta Nordin

NPO Infektion

- Nationell arbetsgrupp STRAMA: Christina Åhrén

- NPO medicinsk diagnostik: Åsa Gylfe

- Nationell arbetsgrupp kodverk mikrobiologi: Tobias Allander, Margareta Nordin, Susann Kovbjerg, Jonas Swanberg, Olov Aspevall, Annika Carlsson Wistedt

Tvärsektionella referensgrupper

RAF (Referensgruppen för antibiotikafrågor): Christian Giske, Christina Åhrén, Anna Åkerlund.

NordicAST: Christian Giske, Annika Wistedt, Anna-Karin Smekal.

RAV (Referensgruppen för antiviral terapi): Johan Westin, Jan Albert och Johan Ringlander (adjungerad).

RAM (Referensgruppen för antimykotika): Nahid Kondori

Referensgruppen för parasitologi: Silvia Botero-Kleiven, Caroline Rönnberg.

Föreningens referens- och arbetsgrupper

Referensgruppen för bakteriologi: Martin Sundqvist, Susann Skovbjerg, Annika Wistedt, Olle Aspevall.

Referensgruppen för klinisk virologi: Martin Sundqvist, Liselotte Ydrenius.

Informatikuskottet: Tobias Allander (sammankallande), Gunnar Kahlmeter, Jonas Swanberg och Martin Sundqvist.

FKM:s utbildningsutskott: Gordana Bogdanovic (sammankallande), Aleksandra Pettke, Naieya Eriksson, Elisabeth Freyhult, Torgny Sunnerhagen, Anna Hill, Agnes Duhan, Rebecka Widerström.

Stipendier och stiftelsemedel

Forskningsmedel ur Stiftelsen för forskning och utveckling inom medicinsk mikrobiologi tilldelades dels Magnus Paulsson, Lund, för ett projekt om nya sätt att studera kliniskt relevanta värd/patogeninteraktioner vid bakteriella infektioner, dels Gustaf Rydell, Göteborg, för ett projekt rörande nya metoder för att kartlägga smittspridning vid nosokomiala norovirus-utbrott. Stipendiaterna tilldelades 50 000 kr var. Ansökningarna bedömdes av tre sakkunniga; Niklas Björkström, Lena Serrander och Annelie Brauner.

Under 2023 inkom, och beviljades, två ansökningar om *FKM:s resestipendium*. Lisa Wasserstrom deltog i "The 7th ESCMID study group for Legionella infections meeting" i Chania 23–24 oktober 2023, där hon presenterade en poster med titeln "Legionella longbeachae wound infection: case report and review of reported Legionella wound infections". Mimmi Wänn deltog vid "STI & HIV 2023 World Congress" i Chicago i juli 2023. Hon presenterade där ett abstract med titeln "Do we

understand rectal chlamydia infections in women? A study including different anatomical sites, quantification and viability of *Chlamydia trachomatis* in two Swedish STI-clinics". Styrelsen har på hemsidan informerat om att ansökningar kan skickas fortlöpande och uppmuntrar medlemmar att söka resestipendium.

RAF-stipendiat 2022–2023 var Karin Hajj Bhattarai och 2023–2024 Vendela Berglund. Styrelsen utsåg under våren 2024 Anna Eringfäldt till RAF-stipendiat för 2024–2025, efter att, glädjande nog, ha fått in flertalet ansökningar, i samband med detta valde styrelsen att förtydliga vilken prioriteringsordning som gäller för ansökningar till RAF-stipendiet.

Priset för bästa mikrobiologiska poster vid Infektionsveckan och mikrobiologiskt vårmöte 2023 tilldelades Ramona Santini för postern "Optimising freezer temperature for bacteria storage" som fick motta ett pris om 2000 kr som betalades ut av FKM.

Medlemsmöten

Årsmötet 2023 ägde rum den 23 maj i Esaias Thorén-salen på Halmstad teater, i samband med Infektionsveckan och mikrobiologiskt vårmöte i Halmstad.

FKM:s Chefs- och professorsmöte (CHOP) hölls den 9 november på Hotell Carolina Tower i Stockholm. Till mötet inbjöds inom klinisk mikrobiologi verksamma verksamhetschefer, medicinskt ansvariga läkare och professorer, FKM:s styrelsemedlemmar samt medlemmar i utbildningsutskottet, SPUR-inspektörer och ST-studierektorer. Det totala deltagarantalet uppgick till 32 personer. På mötet presenterades den, till stora delar, nya styrelsen. En uppskattad föreläsning om Folkhälsomyndighetens uppdrag hölls av Sara Byfors, avdelningschef på avdelningen för mikrobiologi, Folkhälsomyndigheten. Dessutom informerade styrelsen om tjänsteenkäten, NPÖ/NPU/informatik och arbetet med införande av titeln sjukhusmikrobiolog. Representant från SPUR-inspektörer berättade om ledarskap i rollen som ST-läkare. I samband med CHOP-mötet hölls ST-rektorsmöte i samma lokaler.

Det vetenskapliga året

Infektionsveckan och mikrobiologiskt vårmöte 2023 hölls i Halmstad 23–26 maj. Konferensen hölls som en hybridkonferens, d.v.s. det var möjligt att delta både fysiskt och digitalt (i realtid, men möjlighet att se föreläsningarna online under 6 månader efter att konferensen avslutats). Digitala klinikbiljetter såldes till landets mikrobiologiska laboratorier och infektionskliniker. Den lokala organisationskommittén i Halmstad arrangerade mötet tillsammans med mikrobiologiföreningarna (FKM, RFM och SFM), svenska Infektionsläkarföreningen (SILF) samt Riksföreningen för Infektionssjuksköterskor (RFI). Programmet innehöll en bred repertoar av ämnen så som t.ex. *Clostridioides difficile*, NGS i rutindiagnostiken, fästingburna infektioner, e-remisser och mpox. Ungt forum för ST-läkare inom klinisk mikrobiologi och infektion anordnades i samband med Infektionsveckan och Mikrobiologiskt vårmöte. Programmet för ungt forum tas fram i samarbete mellan ST-representanter från FKM:s och SILF:s styrelser och behandlade 2023 tropikmedicin. FKM:s styrelse vill passa på att tacka alla inblandade för ett enastående arbete med att få till konferensen.

Infektionsveckan och mikrobiologiskt vårmöte 2024 hålls i Linköping 21–24 maj och arbetet med det vetenskapliga programmet påbörjas redan drygt ett år innan konferensen går av stapeln. Det vetenskapliga programmet tas fram i samarbete mellan den lokala programgruppen och samverkansgruppen bestående av representanter från de fem arrangerande föreningarna. Den lokala programgruppen och samverkansgruppen har haft regelbundna möten angående det vetenskapliga programmet under hösten 2023 och våren 2024.

Remisser

FKM har fått ett stort antal remisser, varav föreningen har svarat på följande:

- Behandlingsriktlinjer för *Clostridioides difficile* infektioner 2023 (Svenska Infektionsläkarföreningen)
- Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären (Regeringskansliet Dnr U2024/00229)
- Läkarförbundets förslag till rekommendationer för BT- och ST-mål.
- Betänkande Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13)

Remisser och svar finns på mikrobiologi.net under FKM/Remisser.

Annat aktuellt under året

Informatikskottet: Inom informatikområdet har tre konkreta aktiviteter påbörjats.

1. Inera har påbörjat ett arbete för att erbjuda en nationell lösning för elektroniska beställningar och svar för laboratorieundersökningar över regiongränserna. Utifrån positivt svar från regionerna på intresseanmälan beslutade Inera i februari 2024 att gå vidare och skicka ut en avsiktsförklaring till regionerna. Beslutsprocess, projekt och implementering bedöms ta cirka två år.
2. NPO medicinsk diagnostik har initierat en nationell arbetsgrupp (NAG) för terminologi och kodverk inom mikrobiologi. Det behövs för att möjliggöra anslutning av mikrobiologiska svar till den nationella patientöversikten och för att möjliggöra användning av Ineras kommande e-remissystem. Tillkomsten av denna NAG gör att FKM avvaktar med att inrätta en terminologikommitté, vilket diskuterades på årsmötet 2023. Delar av NAG förväntas däremot kunna vara startpunkt för en framtida terminologikommitté inom FKM.
3. NPO infektion har inrättat en NAG för jämlik infektionsdiagnostik, d.v.s. man vill kartlägga skillnader i tillgänglighet och svarstider för vissa kemiska och mikrobiologiska analyser för olika sjukhus i Sverige. Det är troligt att arbetsgruppens rekommendationer kommer att beröra möjligheten till elektroniska beställningar och svar samt lösningar för provtransporter.

Därutöver har flera utredningar, bl.a. Folkhälsomyndighetens utredning om storskalig testning under covid-pandemin, tydligt pekat på behovet av ett nationellt system för beställningar och svar för laboratorieanalyser. Fler myndighetsuppdrag har också påbörjats baserat på regeringens intention att: "Genomföra en enhetlig och gemensam digital infrastruktur för den svenska sjukvården som ersätter och kompletterar de 21 regionernas befintliga infrastruktur". Slutligen förbereder EU ett lagförslag om att kunna dela hälsodata i unionen (European Health Data Space).

Arbetet med *Rekommenderade metoder (fd Referensmetodik)* fortsätter. "Rekommenderad metod för blododling" är mycket uppskattad. Arbetet med rekommenderade metoder för andra diagnostikområden har återstartats. Parallellt med detta har FKM:s strävan efter att få in fler *mikrobiologiska representanter* i de grupper som tar fram *nationella vårdprogram från andra specialiteter* gett positiva effekter i form av att mikrobiologisk kompetens numera ingår i de flesta sådana program. Klinisk mikrobiologi har från 2023 en representant (Åsa Gylfe) i Nationellt programområde medicinsk diagnostik där hon representerar Norra sjukvårdsregionen.

Inom området *helgenomsekvensering* och delning av data fortlöper arbetet inom Genomic Medicine Sweden (GMS) samt FoHMs projekt GENSAM som bygger på att dela sekvenseringsdata för ett effektivt smittskydd. FKM har ingen aktiv del i dessa projekt men ser positivt på deras genomförande.

Utbildningsutskottets medlemmar har hållit i digitala möten under 2023 och arbetat med olika utbildningsfrågor. Två nya medlemmar, Agnes Duhan och Rebecka Widerström, välkomnades till gruppen. Utbildningshemsidan på mikrobiologi.net uppdateras regelbundet av Aleksandra Pettke och Torgny Sunnerhagen. Ett *ST-studierektorsmöte* organiserades i november i samband med chefs- och professorsmötet. Gordana Bogdanovic har som *SPUR-samordnare* arbetat tillsammans med *SPUR-inspektörerna* med planering av granskningar och sex granskningar blev utförda. Det finns nu fyra aktiva SPUR-inspektörer.

En ny tjänsteenkät, (en nationell inventering av antalet ST-läkare, specialister och sjukhusmikrobiologer samt pensionsavgångar inom klinisk mikrobiologi) utformades av utbildningsutskottet tillsammans med styrelsen. Tjänsteenkäten sändes ut till alla kliniska laboratorier i början av 2023 och sammanställningen har publicerats på vår hemsida. Den senaste inventeringen innan dess gjordes 2019. Utbildningsutskottet har även påbörjat en revidering av *utbildningsboken*, dels för att ge rekommendationer för ST-läkare som genomför ST enligt målbeskrivningar HSLF-FS 2021:8, dels för att uppdatera rekommendationerna för ST-läkare som genomför ST enligt SOSFS 2015:8. UEMS tentamen har uteblivit år 2023 men nationell insamling av tentamensfrågor har samordnats av utbildningsutskottet.

Utbildningsutskottet har arrangerat sju uppskattade *webbinarier* under 2023, och Elisabeth Freyhult samordnade dem:

- John Walles, Lund, Tuberkulosinfektion hos gravida kvinnor
- Jim Werngren, Folkhälsomyndigheten, Resistensanalys och MIC-bestämning av *M. tuberculosis*
- Anders Bergqvist, Uppsala, NRL JC-virus och BK-virus
- Ola Jonsson, Linköping, Odlingsdiagnostik av *Aspergillus fumigatus*
- Peter Norberg, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Herpesvirus
- Aleksandra Pettke, Folkhälsomyndigheten, Priondiagnostik
- Johan Ringlander, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Nanopore-sekvensering

Dessutom har under januari-maj 2024 ytterligare fem webinarier hållits:

- Gabrielle Fröberg, Karolinska Universitetssjukhuset, Genotypisk resistensbestämning för *Mycobacterium tuberculosis* med Nanopore
- Linnéa Polland, Lund, Sammanställning av Svebar-larm som utlösts inom det riktade resistensövervakningsprogrammet
- Matilda Persson, Linköping, Icke-tuberkulösa mykobakterier
- Andreas Sälléber, Västerås, TBE-diagnostik
- Anna-Karin Jonsson, Falu Lasarett, Fallbeskrivning - akut HCV

Nationell arbetsgrupp – Sjukhusmikrobiolog: Den nationella arbetsgruppen bestående av mikrobiologer med naturvetarbakgrund (medlemmar i FKM) har fortsatt arbetet med att definiera vilken kompetens som skall krävas för tjänstetiteln "Sjukhusmikrobiolog". Den under 2022 framtagna arbetsbeskrivningen och kompetensstegen har fortsatt bearbetats bl. a. på möten via Teams, och därefter återkoppling till FKM:s styrelse. En dialog med fackförbundet Naturvetarna vilka också utreder avsaknaden av AID-koder för biologer som arbetar på sjukhus, upptogs under hösten 2023. En uppdaterad presentation hölls på CHOP-mötet i november 2023 med syftet att informera chefer inom klinisk mikrobiologi för att skapa samsyn kring en ny yrkestitel, vilket emottogs positivt.

Mikrobiologi.net har fungerat tillfredsställande under året och användandet av plattformen nådde under 2023 rekordhöga nivåer. Under 2023 byttes webbleverantör och webbplattform, vilket innebar

några dagar med driftsstörningar, men som tack vare professionellt samarbete snabbt löste sig. Medlemmarna uppmuntras att ha aktuella e-postadresser och helst även mobilnummer inlagda samt att använda plattformen för att lägga upp nyheter, händelser och möten. Det går också att skapa egna grupper för samarbete och diskussion när man är inloggad. Webbansvarig Ingvar Eliasson tar tacksamt emot korta artiklar/abstracts och bilder till "Microbiology Highlights", samt idéer och önskemål om vad användarna skulle vilja ha för att kunna ha ännu bättre nytta av Mikrobiologi.net i föreningsarbetet.

Internationella medlemskap FKM är associerad förening till såväl *ESCMID* som *NSCMID*.

Medlemskapet i ESCMID möjliggör för en styrelsemedlem att få representera FKM vid ECCMID (fr.o.m. 2024 ESCMID Global) och en "Young scientist" att få delta vid samma konferens, samt få ett rese- och logi-stipendium, vilket dock inte skedde under 2023.

Vid konferensen 2024 deltog Sara Mernelius som styrelserepresentant och deltog då i "Council meeting", där information från ESCMID förmedlades till de associerade föreningarna (totalt 84 stycken), samt dialog fördes kring hur de associerade föreningarna ville att samarbete och ESCMIDs arbete skulle fortsätta. Dessutom tilldelades Aleksandra Pettke stipendiet som innebar gratis entré till ESCMID Global, samt ett bidrag till resa och logi.

Föreningens ekonomi

Föreningens intäkter består av medlemsavgifter som 2023 hamnade på 28 800 kr, och eventuellt överskott från vårmötet, som 2023 blev 177 932 kr. Utbetalningarna av forskningsstipendierna till Johan Ringlander, Göteborg (70 000 kr) och till Lisa Wasserstrom, Lund (30 000 kr) skedde under 2023. Föreningens ekonomi är god och därför valde styrelsen att fortsatt dela ut 100 000 kr i forskningsstipendier. Utbetalningarna av forskningsstipendierna till Gustaf Rydell och Magnus Paulsson skedde under 2024 och kommer därmed att finnas med i den årsredovisningen för räkenskapsåret 2024. De största utgifterna i övrigt härrör från sammanträdeskostnader för styrelsen, chefs- och professorsmötet samt resestipendier. En rättelse av bokföringen avseende verifikation A27 som betalades ut 2023-02-27 har gjorts eftersom den från början bokfördes som föreningsavgift till ESCMID men det egentligen var föreningsavgift till UEMS. Årets utgående balans blev 520 312 vilket var nära den ingående balansen på 523 243 kr. Föreningen har därmed fortsatt gott handlingsutrymme men har inte lagt något ytterligare överskott till kassan under året utan gått minus 2 931 kr. Liksom tidigare år har föreningen haft hjälp av Tanja Nordwall med bokföringen.

FKM:s styrelse